

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi A. R.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
I ACa 323/24,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 13 stycznia 2026 r.

- I. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt I ACa 323/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- II. przyznaje A. R. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumę pieniężną w wysokości 5 000 (pięć tysięcy) złotych za okres od 8 stycznia 2021 r. do 13 stycznia 2026 r.;**
- III. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I ACa 323/24 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia odpisu niniejszego postanowienia;**
- IV. nakazuje Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie zwrócić A. R. kwotę 200 (dwieście) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi;**
- V. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz A. R. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia**

od dnia doręczenia niniejszego postanowienia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym.

D.Z.

Mirosław Sadowski Paweł Czubik Aleksander Stępkowski

UZASADNIENIE

Pismem z ... listopada 2025 r. A. R. (dalej: „Skarżący”), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, złożył skargę na przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie I ACa 323/24, wnosząc o: 1. stwierdzenie przewlekłości ww. postępowania sądowego, 2. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego sumy pieniężnej 5 000 zł z tytułu przewlekłości, 3. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach przedmiotowej sprawy celem wykazania faktu podjęcia przez Sąd Apelacyjny jedynie czynności doręczenia odpisów apelacji oraz informacji o wynikach losowania sędziego, 4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz Skarżącego zwrotu kosztów tego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano m.in., że apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach wpłynęła 8 stycznia 2024 r. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 31 stycznia 2024 r. Pismem z 12 września 2024 r. do pełnomocników zostały wysłane odpisy apelacji. Powyższe wskazuje, że Sąd Apelacyjny od niemal dwóch lat nie podejmuje żadnych czynności, które zmierzałyby do rozpoznania wywiedzionej w sprawie apelacji, poza wyznaczeniem sędziego, do którego skierowana została sprawa. Sąd Apelacyjny w analizowanej sprawie w rzeczywistości w tym okresie poprzestał jedynie na wysłaniu odpisów apelacji. Takie działanie prowadzi do powstania stanu niepewności prawnej, a także narusza prawo strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Niewątpliwie działanie Sądu Apelacyjnego skutkuje utrudnieniem prawidłowej realizacji prawa do sądu. Skarżący nawet w najmniejszym stopniu nie przyczynił się,

na żadnym etapie postępowania, do wydłużenia czasu jego trwania. Na uwadze należy mieć również przedmiot postępowania, tragiczne okoliczności zdarzenia, zarzuty stawiane pozwanemu przez stronę powodową. Skarżący przeżywał i w dalszym ciągu przeżywa trwające postępowanie.

W piśmie z ... grudnia 2025 r., które wpłynęło z Sądu Apelacyjnego w Krakowie, wniesiono o oddalenie skargi, a w przypadku jej uznania – o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także

charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. *Pikulski*, J. *Szczechowicz*, *Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego* (w:) *Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza*, Toruń 2004, s. 353 i n.).

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (postanowienia NSA: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08 oraz z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że naruszono w niej prawo do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Bezspornym faktem jest, że akta sprawy wraz z apelacją strony powodowej wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 31 stycznia 2024 r. (k. 509 akt sądowych). Sąd dokonał czynności wstępnych (m.in. rejestracja sprawy, wylosowanie sędziego sprawozdawcy, przesłanie odpisu apelacji pełnomocnikom pozwanych). Zarządzeniem z 23 października 2024 r. sprawę skierowano do archiwum w oczekiwaniu na termin rozprawy (k. 523 akt sądowych). Sąd nie

podejmował od tego czasu żadnych czynności, jedynie zarządzeniem z 20 marca 2025 r. ponownie skierowano sprawę do archiwum (k. 528 akt sądowych).

Powyższe ustalenia przesądzają o zasadności skargi i skutkują przyjęciem, że w zaskarżonym postępowaniu zaszła przewlekłość procedowania. Niezależnie od argumentów powołanych w piśmie przesłanym z Sądu Apelacyjnego w Krakowie (takich jak m.in. obowiązek rozpoznania sprawy według kolejności wpływu), niewyznaczenie terminu rozpoznania sprawy przez okres prawie dwóch lat, narusza standard rozpoznania sprawy sądowej bez nieuzasadnionej zwłoki. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzeczniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22).

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez Skarżącego stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Wskazany przepis określa granice rzeczowej rekompensaty (2 000 – 20 000 zł), a także stanowi, że wysokość sumy pieniężnej, we wskazanych granicach, wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania.

Skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się 8 stycznia 2021 r. (prezentata Sądu Okręgowego, k. 3 akt sądowych) i do tej pory nie zakończyło się prawomocnie, to Sąd Najwyższy przyznał Skarżącemu sumę pieniężną w wysokości 5 000 zł za okres od 8 stycznia 2021 r. do 13 stycznia 2026 r. Wzięto tu pod uwagę utrudnianie przez Sąd Apelacyjny złożenia skargi poprzez kierowanie jej do niewłaściwej Izby Sądu Najwyższego.

Jednocześnie Sąd Najwyższy zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I ACa 323/24 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia odpisu postanowienia Sądu Najwyższego – mimo braku żądania w skardze, orzeczono w tym zakresie z urzędu, na co pozwala art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość. Ponadto nakazano Sądowi Apelacyjnemu zwrócić Skarżącemu kwotę 200 złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi oraz przyznano od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz Skarżącego kwotę 240 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia Sądu Najwyższego do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

D.Z.

[r.g.]

Mirosław Sadowski

Paweł Czubik

Aleksander Stępkowski